

Raad voor Cultuur
Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag

datum: 12 maart 2019
kenmerk: Platform cultuurparticipatie
onderwerp: Spierpunten cultuurparticipatie cultuurbeleid 2021-2024

Geachte Raad,

In aanvulling op onze brief van 6 februari en het gesprek op 5 maart sturen wij u hierbij de inhoudelijke spierpunten ten aanzien van cultuurparticipatie voor de komende beleidsperiode waarnaar u vroeg. De input die de Raad van twaalf opstelde voor bestuurlijk kader cultuurparticipatie in samenspraak met het FCP., is als bijlage bijgevoegd.

Ondersteun vernieuwing in de sector

De sector is in staat om mee te bewegen met veranderende behoeften en aan te sluiten bij ontwikkelingen zoals digitalisering. Om relevant en toekomstbestendig te blijven is continue vernieuwing nodig. Het zelf organiserend vermogen van de sector is groot, maar ondersteuning blijft nodig. Actueel nu is de brug tussen formal en non-formal leren. Jongeren hebben daarbij bijvoorbeeld minder behoefte aan artistiek inhoudelijke invulling (regelen ze zelf) maar wel aan mentoraat, coaching, onderwijsmethoden, kwalificaties. Dit zie je hetzelfde in de sportwereld. Door kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering te stimuleren kan dit proces versneld worden. Wellicht is dit intersectoraal aan te pakken voor sport en cultuur?

Bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken

Voor veel culturele instellingen is het vanzelfsprekend om de verbinding met andere domeinen op te zoeken en daar de eigen kracht, het plezier en de artistieke component in te brengen als unieke kenmerken van cultuur. Maar er zijn ook nog veel partijen, verenigingen bijvoorbeeld, die hier wel een steuntje in de rug bij kunnen gebruiken. De waarde van cultuur kan nog meer worden getoond, zodat het ook voor andere domeinen als zorg en welzijn vanzelfsprekend wordt om de samenwerking op te zoeken. Daarvoor is kennis nodig om elkaars waarde kenbaar te maken. Denk daarbij aan een integrale aanpak (zorg & welzijn met kennis over de doelgroep en kunst en cultuur met kennis over zingeving, waardevermeerdering en kennis over interventies die welzijn kunnen bevorderen). Het vraagt echter tijd en energie als professionals vanuit verschillende domeinen elkaars wereld leren kennen en gezamenlijk tot nieuwe aanpakken willen komen zodat iedere partij vanuit zijn kracht kan werken. Ontwikkel lange termijn afspraken om de maatschappelijke rol te stimuleren en over ontwikkeltijd te beschikken. De ervaring is er, bijvoorbeeld bij de Age Friendly Cultural Cities (kunst en ouderen) en bij de urban en culturele hotspots (toekomstbestendige samenleving).

Versterk cultuurparticipatie door ondersteunen van de verschillende niveaus

Het momentum is nu, in politiek is iedereen het eens over het belang van cultuurparticipatie. Er zijn echter grote verschillen in de manier waarop overheden (rijk, provincies, gemeente) inzetten op cultuurparticipatie en de mate waarin dit is afgestemd. Dat betekent dat de ondersteuning voor cultuurparticipatie zeer divers is. Zet het rijk in als voorbeeld, zodat gemeenten en provincies volgen. Door te sturen op een gezamenlijke aanpak wordt cultuurparticipatie ingebed in een breder beleidskader en kan groot resultaat worden bereikt. Vanuit een programma cultuurparticipatie (een matchingsprogramma met een landelijke doelstelling en lokale invulling door gemeenten en provincies), conform de beleidslijn van de Minister, kan geïnvesteerd worden in een duurzaam landelijk dekkend aanbod van cultuurparticipatie met mogelijkheden voor iedereen.

Echter, aandacht voor cultuurparticipatie mag niet ten koste gaan van aandacht voor cultuur-educatie. Andersom is dat wel het geval geweest bij het inzetten van het programma Cultuur-educatie met Kwaliteit: de aandacht (en budget) voor binnenschoolse cultuureducatie heeft die voor het buitenschoolse deels verdrongen. Deze twee beleidsvelden zijn echter zo met elkaar verbonden, ze versterken elkaar en moeten ook als zodanig benaderd worden. Meerjarige afspraken die beleidsperiodes overstijgen in de vorm van een cultuurakkoord (in navolging van het sportakkoord) kunnen hierin uitkomst bieden.

Duurzaam, eerlijk en transparant werken

Professionals zijn drijvende kracht achter de artistieke, creatieve en sociale ontwikkeling van beoefenaars. Maar als de financiële waardering van professionals in het werkveld achterblijft, bestaat het gevaar dat professionals er niet meer voor kiezen om in het werkveld aan het werk te gaan. Actief beleid hierop moet worden gestimuleerd zoals met de Fair Practice Code.

Cultuur voor en door iedereen -> een inclusieve sector

Cultuur beoefenen zorgt voor zingeving, bevordert identiteitsvorming en verbindt mensen met elkaar. De culturele vermogens die daarmee worden verworven heb je nodig om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Toch is cultuur beoefenen nog niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Nog steeds zijn er drempels die deelname belemmeren. Deze kunnen fysiek, geografisch, financieel of mentaal zijn. Soms is het aanbod, dat aansluit bij de behoeften, simpelweg niet voorhanden. Drempels worden bijvoorbeeld ervaren door (kinderen van) minima, mensen met een beperking (VN Handvest gelijkberechtiging van mensen met een handicap) en ouderen. Ook zij hebben recht op gelijke kansen met betrekking tot het ontwikkelen op creatief, sociaal en mentaal vlak. Zet in op het wegnemen van drempels en mogelijkheden voor iedereen.

Daarnaast kan de culturele sector andere vormen van cultuurbeoefening omarmen. Bewustwording dat we groepen uitsluiten is nodig. Om inclusief te worden moeten we nieuwsgierig zijn naar verschillende vormen van cultuurbeoefening en die een plek geven. Geef tijd en ruimte om te experimenteren met het werken met bepaalde groepen of nieuwe partners en stimuleer nieuwsgierigheid naar en bewustwording van elkaars kunstvormen.

Met vriendelijke groet,

Marlies Tal

Hoofd beleid en participatie LKCA

namens de ondertekenende partners van het **Platform Cultuurparticipatie**

- Cultuurconnectie
- Cultuurschakel
- Fonds voor Cultuurparticipatie
- Holland Dance Festival
- Iktoon
- Jeugdfonds Sport & Cultuur
- KNMO
- Koornetwerk Nederland
- Kunstbende
- Meer muziek in de klas
- NAPK
- Platform Theater
- POP NL
- Raad van twaalf
 - CAF (Flevoland)
 - Cultuur Oost (Gelderland)
 - Huis voor de Kunsten Limburg (Limburg)
 - Keunstwurk (Friesland)
 - Kunst & Cultuur (Drenthe)
 - Kunst Centraal (Utrecht)
 - Kunstgebouw (Zuid-Holland)
 - Kunstloc Brabant (Noord-Brabant)
 - Plein C (Zuid-Holland)
 - Rijnbrink (Overijssel)
 - VRIJDAG (Groningen)
 - ZB Planbureau en Bibliotheek (Zeeland)
- Special Arts
- VNPF
- VOB
- VSCD
- ZIMIHC